

Kulleġġ Santa Margerita
Eżamijiet ta' Nofs is-Sena 2015

Il-Ħames Sena

Malti Fehim mis-Smigh

Ħin: 30 minuta

Il-Karta tal-Għalliema
Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh

Ir-Rizorsi: It-test li jinqara; il-karta tal-mistoqsijiet; riga u lapas.

Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u t-tfal jintalbu jiktbu isimhom, kunjomhom u l-isem tal-klassi. L-għalliema jgħidu lill-istudenti li:

1.	<ul style="list-style-type: none"> Il-karta għandha tinzamm wiċċha 'l isfel. Ser tinqralhom l-istorja <i>Il-Kelb ta' Karamella Karamellu</i>. Għandhom jisimgħu b'attenzjoni dan l-ewwel qari. Ma jwieġbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan l-ewwel qari.	5 minuti
2.	<ul style="list-style-type: none"> Jaqlbu l-karta tal-mistoqsijiet wiċċha 'l fuq. L-għalliema jaqrawhom għal darba l-mistoqsijiet waqt li t-tfal jaqrawhom f'qalbhom imma ma jiktbu xejn.	5 minuti
3.	<ul style="list-style-type: none"> Jaqlbu l-karta tal-mistoqsijiet wiċċha 'l isfel u jisimgħu t-tieni qari tas-silta. Ma jwieġbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan it-tieni qari.	5 minuti
4.	<ul style="list-style-type: none"> Għandhom jerġgħu jaqlbu l-karta wiċċha 'l fuq. Għandhom iwieġbu billi jaqtgħu sing taħt it-twegiba t-tajba. Jimmarkaw waħda biss għal kull twegiba.	5 minuti
5.	<ul style="list-style-type: none"> Ser jinqralhom it-test għat-tielet darba. Jistgħu jkomplu xi mistoqsijiet li ħallew barra waqt dan it-tielet qari.	5 minuti
6.	<ul style="list-style-type: none"> Jiċċekkjaw it-twegibiet, ikomplu dawk li m'għamlux u jkunu ċerti li mmarkaw waħda bħala twegiba.	5 minuti

IL-KELB TA' KARAMELLA KARAMELLU

Għal xi żmien lil Karamella Karamellu kont dejjem tarah b'kelb miegħu. Ma kienx xi kelb tar-razza. Kien minn dawn tat-toroq, kelb mitluq u ma jridu hadd. Saħansitra xi tfal imqarba kienu jwadbulu l-ġebel. Karamella Karamellu kien hađu miegħu, dewwieh, tah jiekol u jixrob u hađu hađu sew għax kien maħmuġ.

Karamella Karamellu u l-kelb saru hbieb sew. Ma kontx tara 'l wieħed mingħajr l-ieħor. Il-kelb kien jobdi kull kmand li kien jagħtih Karamella Karamellu. Il-kelb kien sar maħbub mir-raħal kollu. Difett wieħed kellu dan il-kelb: kien iħobb jinbaħ. Kien jinbaħ għal kull haġa ta' xejn u għal kull haġa li kien jara tigri jew tiċċaqlaq. Jekk jara karozza għaddejja kien jinbaħ warajha; jekk jara għasfur itir kien jinbaħ għalih; jekk jiċċaqlaqu s-siġar kien jagħmel għalihom. Imma kien kelb tajjeb tal-għassa.

Mela ġara li ftit 'il bogħod minn fejn kien joqgħod Karamella Karamellu, bena dar wieħed sinjur imdaħħal fiż-żmien. Kien magħruf kemm kien nervuż. Kemm-il darba għajjat mat-tfal li kienu jilagħbu hdejn id-dar tiegħu. Kien raġel li jħobb il-kwiet. Għalhekk l-inbiħ tal-kelb ta' Karamella Karamellu dejqu mhux ftit.

Darba waħda, dan ir-raġel mar sab lil Karamella Karamellu. Kien jidher irrabjat hafna. "Ha ngħidlek," beda s-sinjur, "ha ngħidlek, Karamellu, dak il-kelb qed idejjaqni jinbaħ." Karamella Karamellu wiegħbu bil-kalma: "Eq, sinjur, għandek tkun taf li kelb li jinbaħ ma jigdimx." Is-sinjur ma kellux moħħ il-qwieli ta' Karamellu. "Ara x'jiena ngħidlek," zied jgħidlu, "jekk il-kelb ikompli jinbaħ se mmur ngħid lill-pulizija." "Imma, sinjur, dan il-kelb għalija wens. Jekk nitilqu fit-triq jagħmlu għalih it-tfal." "Ma jimpurtanix," hambaq is-sinjur. "Jekk il-kelb ikompli jinbaħ ikollok tkeċċih." "Inkeċċi kelb innocenti? Ma tarax! Jiena kieku ngħidlu biex ma jinbaħx, imma dak il-gost tiegħu jinbaħ." "U lili jtellifli l-irqad," wiegħbu bil-herra s-sinjur, u telaq.

Karamella Karamellu dam jitkellem hafna mal-kelb u pprova jfiehmu biex filgħaxija ma jinbaħx għax dak is-sinjur kien nervuż hafna. Il-kelb, għal darba deher li fehmu.

Mela dak il-lejl, meta Karamella Karamellu kien rieqed, hađu min jigbidlu l-kutri. Għalxejn ipprova jerġa' jitgħatta xorta waħda baqa' jħoss lil min jigbidlu l-kutri. Xegħel id-dawl u sab lill-kelb bit-tarf tal-kutri u l-lizar f'hađu.

“X’inti tagħmel, ħabib? Ara kif qajjimt ni mill-isbaħ nagħsa.” Il-kelb nebaħ tnejn, kwazi minn taħt l-ilsien. “Tinbaħx, tinbaħx,” ħatfu Karamella Karamellu. “Mela trid tqajjem lil dak is-sinjur?” Iżda l-kelb xorta kompli jinbaħ u beda jurih it-tieqa. “Dan il-kelb se jgħallini,” qal Karamella Karamellu. Ittawwal mit-tieqa. Berraq għajnejh għax li ra m’ għoġbu xejn. Kien hemm żewġ ħallelin qed jippruvaw jidhlu fid-dar tas-sinjur.

“Issa fhimtek, ħabib,” qal Karamellu. Fetaħ il-bieb tad-dwejra tiegħu u qal lill-kelb: “Issa inbaħ kemm trid.” U l-kelb ma ħallihx jgħidlu darbtejn għax nebaħ b’kemm kellu saħħa. Il-ħallelin infixlu. Wieħed minnhom waqa’ minn fuq iċ-ċint tal-ġnien u beda jgħajjat bl-uġiġ. Infethet it-tieqa tad-dar tas-sinjur u dan mal-ewwel beda jgħajjat: “Issa żzejjed, Karamellu. Kont rieqed u dak il-kelb li għandek qajjimni. Għada mmur għand il-pulizija.” “Jaqbillek tmur issa stess,” wiegħbu Karamellu. “Għandek il-ħallelin li kienu se jisirqu. Imn’Alla kien il-kelb tiegħi li nduna bihom għax kienu jgħorruk ħaj.”

U tassew, imn’Alla kien il-kelb ta’ Karamella Karamellu. Tistgħu taħsbu s-sinjur kif baqa’ meta sar jaf bl-istorja kollha. Dak il-ħin stess talab skuża lil Karamella Karamellu u qallu jagħtih il-kelb biex iżommu hu.

“Le, ma jistax ikun. Mill-kelb ma ninfiridx,” qal Karamella Karamellu waqt li qabad il-kelb f’dirgħajh u beda jziegħel bih. Is-sinjur wiegħbu, “Nifhmek Karamellu. Għandek kelb tassew intelligenti u gustuż, u ngħid għalija, mil-lum ‘il quddiem jista’ jinbaħ kemm irid. Meta nisimgħu nista’ nserraħ rasi u nibqa’ żgur li għandi ħabib li qed jieħu ħsieb tiegħi wkoll.”

Minn dakinhar, is-sinjur ma naqasx li jgħib xi ħaġa tal-ikel għall-kelb.

*(Silta addattata mill-ktieb
Karamella Karamellu
ta’ Ġorġ Peresso)*

A. Aġmel sing taħt it-twegiba t-tajba

1. Il-kelb ta' Karamella Karamellu

kelb pur.
kelb komuni.
kelb ta' sinjur.
kelb marid.

2. Karamella Karamellu sab lill-kelb

fit-triq.
fil-bitħa.
fid-dar tas-sinjur.
taħt sigra.

3. Id-difett tal-kelb kien li

jigref ħafna.
jigdem ħafna.
jgerrem kollox.
jinbaħ ħafna.

4. Ir-raġel sinjur kien igerger għax

il-kelb kien jidħol fid-dar tiegħu.
il-kelb kien jaqbizlu fuq il-bejt.
il-kelb ma kienx iħallih jorqod.
il-kelb kien jinbaħ għall-qattusa tiegħu.

5. Is-sinjur dejqu l-kelb u ried imur jgħid

lill-kunsill lokali.
lill-pulizija.
lill-gwardjan lokali.
lill-kap tal-iskola.

6. Wara li s-sinjur qal lil Karamellu li dejqu l-kelb,

il-kelb reġa' nebaħ bil-lejl.

il-kelb ma nebaħ xejn bil-lejl.

il-kelb nebaħ l-għada filgħodu.

il-kelb xtaq jinbaħ imma ma nebaħx.

7. Mal-lejl il-kelb induna li fid-dar tas-sinjur

kien hemm xi ħames ħallelin.

kien hemm xi erba' ħallelin.

kien hemm xi żewġ ħallelin.

kien hemm xi ħalliel.

8. Il-kelb ta' Karamella Karamellu

sfratta serqa.

gidem lill-ħallelin.

ra l-ħallelin u reġa' raqad.

mar ħdejn il-ħallelin biex jagħtuh x'jiekol.

9. Wara li s-sinjur irringrazzja lil Karamellu

riedu jkeċċi lill-kelb mid-dar.

ried il-kelb biex irabbih hu.

ried jagħtih somma flus.

xtara kelb.

10. Minn dakinhar, is-sinjur

kien spiss iġib xi ħaġa x'jiekol lill-kelb.

ma riedx jaf iżjed bil-kelb.

ma kellimx aktar lil sid il-kelb.

kien kuljum iċempel lill-pulizija.

B. Aqta' sing taht it-tifsira t-tajba.

11. *"Dewwieh"* tfisser

keccieh.

imbuttah.

qaghad idawru.

fejqu.

12. *"Imdahhal fiz-zmien"* tfisser

ghadu tifel.

xi hadd zaghzugh.

xi hadd kbir fl-eta'.

xi hadd li kien jghix hafna zmien ilu.

13. Meta xi hadd jitkellem *"bil-herra"* tfisser

jitkellem bis-supervja.

jitkellem bil-hlewwa.

jitkellem bil-kalma.

jitkellem bil-mossi.

C. Imla l-vojt:

14. Ir-ragel sinjur kien _____ hafna u jitolghulu malajr.

15. Karamella Karamellu kien joqghod f' _____ zghira.

TMIEM IL-KARTA